

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Habilitační práce

Oponent

**Pracoviště oponenta,
instituce**

Mgr. Daniela Benešová, Ph.D.

Kognitivní funkce a pohybový výkon

Prof. PaedDr. Milada Krejčí, CSc.

Vysoká škola tělesné výchovy a sportu PALESTRA

Aktuálnost tématu

Zaměření tématu výzkumu habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, Ph.D. je relevantní k problematice podpory zdatnosti a výkonnosti u výkonnostních sportovců i u tzv. „hobby“ sportovců. Téma svým zaměřením odpovídá cílům vědeckého zkoumání v oboru kinantropologie.

Přístup k řešení, použítá metodologie

Předložená habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, PH.D. „Kognitivní funkce a pohybový výkon“ neobsahuje samostatnou kapitolu vymezující cíl habilitační práce.

Na straně 2, v Úvodu nalézáme následující zaměření: „Smyslem této práce je poukázat na celou řadu aspektů učení se pohybovým dovednostem, motorického učení. Především se však zaměříme na systém kognitivních procesů v průběhu motorického učení a jeho výsledků. Pokusíme se dokázat, že představa o správném provedení pohybu je velmi důležitou součástí motorického učení. Chtěli bychom tak pomoci rozklíčovat a poukázat na některé pedagogicko-psychologické aspekty motorického učení ve specifických podmínkách a stanovit doporučení pro tělovýchovnou praxi.

Domnívám se, že dané vymezení je poněkud obecné, a že měl být „Cíl“ vymezen pregnantně v samostatné krátké kapitole již proto, že je zde také určitý nesoulad mezi názvem habilitační práce, kde je uveden výraz „pohybový výkon“ a ve výše citovaném zaměření se o pohybovém výkonu nehovoří, ale je zdůrazněno motorické učení.

Dále je cíl uveden v Závěru takto: „Cílem této publikace bylo upozornit na velmi úzkou souvislost úrovně kognitivních procesů, aktuálního psychického stavu a úrovně senzomotorického výkonu. V kapitole Závěr a ani v předchozí Diskuse se termín „pohybový výkon“ nevyskytuje a je operováno s termínem „senzomotorický výkon“. Opět je de určitý rozpor v názvu a ve vymezení cíle celé habilitační práce a v použité terminologii. Slibovaná doporučení pro tělovýchovnou praxi v Závěru uvedena nejsou.

Obdobně mohla předložená habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, PH.D. obsahovat kapitolu „Metodologie“, kde by byl vymezen přístup k řešení a upozorněno na hlavní diagnostické nástroje a koncepce statistického zpracování dat a charakterizován výběr probandů do výzkumných šetření. V prezentovaných výzkumných šetřeních je totiž popis výběru probandů opomíjen, uveden jen v některých částech, a v nich tak, že výběr byl proveden „na základě dostupnosti a dobrovolnosti probandů“.

Co se týká sběru dat, mohlo být autorkou zdůrazněno, že měření probíhala za standardních podmínek, s bližším vysvětlením procedurální stránky v jednotlivých výzkumných šetřeních.

Použité statistické metody s popisem jsou uvedeny vždy u jednotlivých výzkumných šetření. Jejich volba a aplikace je správná a odpovídající vzhledem k danému výzkumnému šetření a počtu probandů.

Struktura práce, formální úprava a jazyková úroveň, připomínky k textu

Habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, PH.D. je předložena k posouzení ve formě odborné knihy vydané Západočeskou univerzitou v Plzni v roce 2020. Vydání publikace bylo schváleno Vědeckou redakcí Západočeské univerzity v Plzni.

Rozsah habilitační práce ve formě odborné knihy je 256 stran. Odborná kniha je celkem vyváženě členěna na část teoretickou (113 stran) a část výzkumnou (96 stran), na kterou navazuje referenční seznam (32 stran), a dále souhrny a věcný rejstřík.

Výzkumná část s názvem „Přehled vybraných výzkumných šetření“ zahrnuje dva okruhy výzkumných šetření (s výsledky, diskusemi, závěry):

1. Výsledky šetření založených na zkoumání dynamiky změn elektrodermální aktivity (53 stran)

- Změny elektrodermální vodivosti v průběhu senzomotorického testu
- Vliv zvýšení obtížnosti senzomotorického testu bimanuální koordinace na změny elektrodermální vodivosti
- Vliv držení těla na změny elektrodermální vodivosti

2. Šetření založená na imaginaci pohybového výkonu (36 stran)

- Vliv ideomotorické intervence v senzomotorickém testu „balancování předmětu“
- Vliv ideomotorické intervence na výkon v modifikovaném testu střelby sedmimetrových hodů hráček házené
- Vliv ideomotorické intervence při dynamometrickém měření stisku ruky
- Vliv ideomotorického tréninku techniky skoku dalekého u dětí 12–13 let
- Vliv přímého primingu na výkon v testu statické síly horních končetin

Následuje pak celková Diskuse (2 strany) a celkový Závěr (4 strany) k celé publikaci, zejména pak k výzkumné části a interpretovaným výsledkům. Domnívám se, že závěrečná „Diskuse“ mohla být více rozvedena, s bohatší konfrontací výsledků autorky s výsledky studií jiných autorů, zejména z let 2016–2020.

Referenční seznam je velmi bohatý. V referenčním seznamu je uvedeno na 32 stranách zhruba 360 titulů domácích a zahraničních autorů, včetně publikačních výstupů autorky. Nejaktuálnějších zdrojů z let těsně před vydáním habilitační práce je však poměrně málo (4 z roku 2020; 8 z roku 2019; 2 z roku 2018; 9 z roku 2017).

Na straně 244 je uveden autor Uherík, A. (1965) bez názvu publikace a dalších identifikačních údajů.

Text předložené habilitační práce je zpracován ve vědecké úpravě pro tento druh prací obvyklé. Je zde patrná snaha používat vědecký odborný styl. Jak již bylo uvedeno výše, postrádám zařazení samostatných kapitol „Cíl“ „Metodologie“.

Kvalita a správnost dosažených výsledků, původnost dosažených výsledků

Autorka habilitační práce Mgr. Daniela Benešová, PH.D. se výzkumnou oblastí zabývá dlouhodobě, po dobu zhruba 15 let.

Výsledky výzkumných šetření, uváděných v habilitační práci Mgr. Daniely Benešové, PH.D. „Kognitivní funkce a pohybový výkon“, považuji za původní.

Výsledky jsou autorkou prezentovány a interpretovány v Kapitole 3 „Přehled vybraných výzkumných šetření“ vždy v příslušné části daného výzkumného šetření, většinou kombinaci s diskusí v logické návaznosti. Popisky tabulek a grafů jsou nepřesné (např. Tabulka 21. Výsledky Wilcoxonova testu u jednotlivých skupin). V popiscích není uvedeno na kolika probandech je znázornění provedeno a jaké bylo zastoupení mužů a žen. Čtenář je nucen potřebné údaje dohledávat v charakteristikách jednotlivých souborů. V charakteristikách souborů je uváděno věkové rozpětí, ale bez ohledu na pohlaví. Nejsou uvedeny věkové průměry s SD, medián, modus.

Silnou stránkou prezentovaných výsledků je kvalitní zpracování dat a korelační analýzy. Jak již bylo uvedeno, diskuze ve vztahu k výsledkům měly být bohatší a více zaměřené na konfrontaci získaných výsledků, zejména s aktuálními studiiemi v zahraničí. U některých výzkumných šetření tyto konfrontace zcela chybí, viz např. strany 200-201.

Závěrem lze ve shodě s autorkou uvést, že výsledky nelze generalizovat, že jsou podnětem pro další výzkum z důvodu vícero limitujících faktorů, které neumožnily v maximální míře zevšeobecnit získané výsledky. Za velmi podnětné považuji výsledky pozitivních vlivů ideomotorické intervence, jak ostatně vyplývá i z Tabulky 22 v Závěru celé knihy.

Uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání

Předkládaná habilitační práce svými dosaženými výsledky slouží, i přes mé připomínky, k prohloubení a obohacení vědeckého výzkumu v oblasti kinantropologie. Autorka ve své habilitační práci prokázala schopnost samostatné vědecké tvůrčí práce. Je předpoklad, že bude své bádání dále rozvíjet. Její výsledky přispívají k rozvoji oboru kinantropologie.

Uplatnitelnost výsledků v praxi

Dosažené výsledky, které jsou prezentovány v habilitační práci Mgr. Daniely Benešové, PH.D. „Kognitivní funkce a pohybový výkon“ jsou podle mého názoru velmi dobře uplatnitelné i v praxi a mohou být inspirativní pro aplikovaný i kontrahovaný výzkum v konkrétní oblasti tělesné výchovy nebo výkonnostního sportu.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce

Prosím o reakci na připomínky uvedené v posudku a zadávám následující otázky k obhajobě habilitační práce:

1. „Hypokinetický syndrom“ se vyznačuje řadou symptomů zvl. v emotivních projevech. Je zde určitá provázanost s kognitivními funkcemi?
2. Jaký je vztah fungování fronto limbických systémů k regulaci motivovaného chování (zejména v reakci na stres)?
3. Uvedte vliv autoregulačních technik (např. dechových) na kognitivní funkce.

Závěr

Habilitační práce Mgr. Daniely Benešové, Ph.D. „Kognitivní funkce a pohybový výkon“ **splňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru Kinantropologie.

Praha

Dne 16.4.2023